

15. 5. 2002

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Opatrovník v zákoně o rodině

Opatrovnictví je jeden z institutů, který je určen k ochraně práv a zájmů nezletilého. O jeho ustanovení rozhoduje soud usnesením, ve kterém také vymezí rozsah práv a povinností opatrovníka z hlediska účelu, pro který je opatrovníkem ustanoven, tak aby ochrana zájmů nezletilého byla plně zajištěna. Z uvedeného vyplývá, že na rozdíl od poručníka, kterému je svěřen výkon všech práv a povinností, která jinak náleží rodičům, opatrovník vykonává pouze některá práva a povinnosti, která by jinak náležela rodičům.

Opatrovnictví je jeden z institutů, který je určen k ochraně práv a zájmů nezletilého. O jeho ustanovení rozhoduje soud usnesením, ve kterém také vymezí rozsah práv a povinností opatrovníka z hlediska účelu, pro který je opatrovníkem ustanoven, tak aby ochrana zájmů nezletilého byla plně zajištěna. Z uvedeného vyplývá, že na rozdíl od poručníka, kterému je svěřen výkon všech práv a povinností, která jinak náleží rodičům, opatrovník vykonává pouze některá práva a povinnosti, která by jinak náležela rodičům.

Soud ustanoví opatrovníka jednak v případě, že by mohlo dojít ke střetu zájmů zákonných zástupců a dítěte nebo mezi dětmi týchž rodičů navzájem (půjde například o řízení péče soudu o nezletilé, řízení o osvojení, řízení o určení nebo popření otcovství, dědické řízení atd.) V takové situaci nemůže totiž podle zákona o rodině žádný z rodičů své dítě zastoupit a soud je povinen ustanovit dítěti opatrovníka, který bude dítě v řízení nebo při určitém právním úkonu zastupovat. Tímto opatrovníkem je zpravidla ustanoven orgán vykonávající sociálně-právní ochranu dětí. Z dikce zákona vyplývá, že pro ustanovení opatrovníka je dostačující pouhá potencialita střetu zájmů.

Soud může dále ustanovit opatrovníka v těch odůvodněných případech, kdy by majetkové zájmy dítěte mohly být ohroženy. Prioritně bude opatrovníkem ustanovena fyzická osoba, která má způsobilost k právním úkonům v plném rozsahu, svým způsobem života zaručuje řádný výkon této funkce v zájmu dítěte a s ustanovením opatrovníkem souhlasí. Nemůže-li být opatrovníkem ustanovena fyzická osoba, ustanoví soud opatrovníkem zpravidla orgán sociálně-právní ochrany dětí.

V usnesení o ustanovení opatrovníka je soud povinen vymezit rozsah jmění, které bude opatrovník s péčí řádného hospodáře spravovat, přičemž zároveň určí, jakým způsobem má být, popřípadě nesmí být s jednotlivými částmi nakládáno (týká se to zejména způsobu výkonu vlastnických a jiných věcných práv a práv z duševního vlastnictví, způsob výkonu práv k cenným papírům a práv závazkových). Zákon o rodině (zákon č. [94/1963](#) Sb.) výslovně opatrovníkovi zakazuje, aby při správě jmění činil zákony, které jsou spojeny s nepřiměřeným rizikem.

Soud svým usnesením ustanovuje opatrovníka také v situacích, kdy na základě rozhodnutí soudu došlo k omezení rodičovské zodpovědnosti, protože rodič nevykonával řádně své povinnosti vyplývající z rodičovské zodpovědnosti a vyžadoval to zájem dítěte. Ustanovení opatrovníka je dále zapotřebí pro řízení o osvojení dítěte. Ten musí dát souhlas k osvojení dítěte ve vymezených případech, kdy není nutný souhlas rodičů.

Vedle všech výše uvedených případů ustanoví soud opatrovníka také v dalších případech, kdy je to v zájmu dítěte z jiných důvodů třeba. I v těchto případech lze ustanovit opatrovníkem orgán sociálně-právní ochrany dětí.

Opatrovníkem může být ustanovena fyzická osoba, která splňuje stanovené předpoklady, tedy že má v plném rozsahu způsobilost k právním úkonům a že svým způsobem života zaručuje řádný výkon této funkce. Fyzická osoba, která má být ustanovena opatrovníkem, musí se svým ustanovením opatrovníkem vyjádřit souhlas.

Opatrovníkem lze ustanovit i orgán sociálně-právní ochrany dětí nebo Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí se sídlem v Brně (pokud jde o věc, ve které se vyskytuje cizí prvek). Na rozdíl od opatrovníka – fyzické osoby má jak orgán sociálně-právní ochrany dětí, tak i Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí stanovenou povinnost funkci opatrovníka přijmout.

© EPRAVO.CZ – Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporáční autonomie](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 32.: Konkurenční doložka](#)
- [Skryté ujednání v realitní smlouvě – zbytečná hra na schovávanou](#)
- [Odpovědnost člena voleného orgánu dle § 159 OZ a vymezení škody způsobené právnické osobě](#)
- [Vnosy do společného jmění manželů a jejich valorizace v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu](#)
- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)